

رابعه بلخی

بام مهربان شعرپارسی

وحید حسینی عطار • خلیل حسینی عطار

رابعه بلخی
مام مهربان شعر پرستی

وحید حسینی عطار • خلیل حسینی عطار
ویراستار: نفیسه محمدزاده
سرویراستار و مدیر هنری انتشارات سید خاں حسینی عطار
چاپ اول ناشر، ۱۳۹۸
شمارگان: ۱۰۰۰ نسخه
شابک: ۵-۳۶-۶۶۷۳-۶۲۲-۹۷۸
حق هرگونه چاپ و انتشار محفوظ است.
۱۵۵,۰۰۰ ریال

نشر شمشاد | مشهد، میدان تقی آباد، ابتدای خیابان دانشگاه،
کتاب آبان، ۳۸۴۳۳۱۵۷-۵۱-۰۰۰ @abanbook_store
تهران، خیابان انقلاب، خیابان فخر رازی، کوی فاتحی رادیان
پلاک ۲، واحد ۱۰، انتشارات آبان — ۶۶۴۳۰۱۶۴۳-۲۱-۰۰۰
خرید اینترنتی: www.shemshadpub.ir

فهرست

۹	یادداشت
۱۱	زندگی و زمانه‌ی رابعه
۱۳	از زبان عطار
۱۵	حکایت دخترکعب
۵۷	بکتاش و رابعه
۶۹	دیدگاه‌ها
۷۵	شعرها
۹۳	کتابنامه

یادداشت

«تاریخ ما، به شصت و شش سال، در طول قرون به ویژه پیش از مشروطیت، تاریخی مذکور بوده است؛ یعنی تاریخی رده است که همیشه مرد، ماجراهای مردانه، زور و ستم‌ها و عدل و عطف‌های مردانه، نیکی‌ها و بدی‌ها، محبت‌ها و پلشتی‌های مردانه بر آن حاکم بوده‌اند.

زن اجازه‌ی نقش آفرینی نیافته است. همین دلیل از عوامل مؤنث در این تاریخ چندان خبری نیست مرد از نظر بزرگ‌ترین مورخ ایران، یعنی ابوالفضل بیهقی، بزرگ‌ترین عنصر سازنده‌ی تاریخ است. به همین دلیل هر کجای تاریخ مسمودی را که ورق بزنید، اعمال مردانی را می‌بینید که در حال ساختن یا نابود کردن چیزی می‌هستند و این چیزها همه عناصر تاریخی هستند.» (براهنی، ۱۳۹۳: ۲۳)

به همین دلیل وقتی از نخستین شاعر پارسی زبان سخن به میان می‌آید، نام ده‌دکی پدر شعر پارسی شنیده می‌شود. و کمتر کسی از رابعه‌ی بلخی یاد می‌کند کسی که به حق مادر شعر پارسی است.

رابعه‌ی بلخی که به رابعه‌ی قزدری، رابعه‌ی بنت کعب، زین‌العرب هم شهره است یکی از چهره‌های برجسته‌ی ادبی سده‌ی چهارم است که به یقین می‌توان او را سر سلسله‌ی شعرزنانه در ادب پارسی خواند و چنان که محمد عوفی می‌گوید: «اگرچه زن بود، اما به فضل و دانش بر مردان جهان بخندیدی.» (عوفی، ۱۹۳ م، جلد ۲: ۱۶)

این دفتر چنان که از نام‌اش پیداست در صدد است در حد توان کم و بضاعت ناچیز خود، زندگی و زمانه‌ی او را بکاود. کارنامه او را پیش چشم و نام‌اش را چنان که باید بر سر زبان‌ها بیاورد و این گونه نقش او در شعر پارسی و پیشگامی‌اش را فریاد آورد و او را بسزا برکشد.

اما نخست به اجمال به زندگی و زمانه‌ی رابعه نظر شده است. بعد شرح عاشقی او در این نامه‌ی عطار آمده است و پس از آن، همان داستان از قلم زیبای خانم زهرا خانلری نقل شده است. در تحلیل دیدگاه‌ها نیز کارنامه‌ی او در ترازوی نقد و نظر صاحب نظران قرار می‌گیرد و در پایان شعرهایی از او که از دستبرد زمانه ایمنی یافته است به حضور خوانندگان عرضه می‌شود.

امید می‌بریم این تلاش اندک، در پیشگاه شما علاقمندان به دیده‌ی قبول نشیند و کوششی قابل اعتنا در معرفی رابعه بلخی تلقی شود.
چنین باد!

وحید حسینی عطار

خلیل حسینی عطار